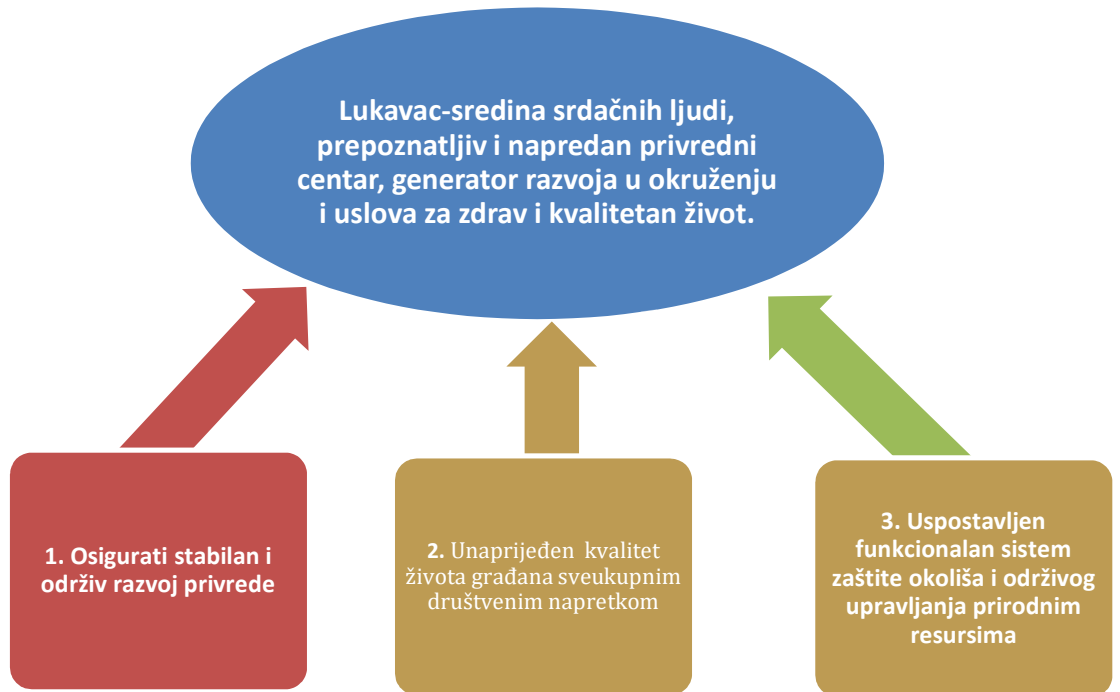

III.3. Vizija i strateški ciljevi razvoja

Strateški ciljevi su proizašli iz vizije razvoja. Očekivani ishodi strateških ciljeva će biti praćeni kroz niz makro indikatora koji su definisani za svaki strateški cilj, a koji su definisani u skladu sa SMART principom (specifično-mjerljivo-ostvarivo-realno-vremenski definisano), kako bi se omogućila njihova mjerljivost.

SC1: Stabilan i održiv razvoj privrede općine Lukavac

Očekivani uticaji ovog strateškog cilja do kraja 2027. godine obuhvataju sljedeće:

- Povećan broj korisnika privredne zone za 100%,
- Povećan obim izvoza privrede za 15%,
- Povećan broj pravnih lica i obrta za 15%,
- Povećanje broja zaposlenih za 15%,
- Pokrenut poslovni inkubator i smješteno 5 malih privatnih pravnih lica,
- Registrovane tri nove investicije privatnih pravnih lica,
- Analizirane sve administrativne procedure u registraciji privrednih subjekata, smanjeni troškovi i vrijeme registracije obrta i dr.

SC2: Unaprijeđen kvalitet života sveukupnim društvenim napretkom

Očekivani uticaji ovog strateškog cilja do kraja 2027. godine obuhvataju sljedeće:

- Unaprijeđen kvalitet zdravstva i obrazovanja,
- Unaprijeđena podrška kulturi i sportu kroz povećaje broja manifestacija za 20%,
- Unaprijeđenje društvene djelatnosti adaptacijim 50% objekata koji zahtijevaju adaptaciju,
- Osnovane nove mjesne zajednice,
- Unaprijeđena saobraćajna infrastruktura, smanjenjm makadamskih površina lokalnih puteva za 20%,
- Unaprijeđen sistem upravljanja lokalnim razvojem i uspostavljena jedinica za upravljanje razvojem (JURA) i dr.

SC3: Uspostavljen funkcionalni sistema zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima

Očekivani uticaji ovog strateškog cilja do kraja 2027. godine obuhvataju sljedeće:

- Unaprijeđen kvalitet vode Jezera Modrac,
- Regulisano korito rijeke Jale i rijeke Turije
- Sa privrednim subjektima i drugim stranama dogovoren model i riješeno pitanje smanjenja aerozagađenja.
- Povećana energetska efikasnost

IV Sektorski razvojni planovi

IV.1. Usklađenost, komplementarnost i međusobni uticaj sektorskih planova

Tokom izrade sektorskih planova vodilo se računa o tome da eventualno realizacija bilo kojeg od navedenih planova ne utiče negativno na rezultate ostalih planova. Ovaj pristup posebno je bitan u planu ekonomskog razvoja, s obzirom na uticaj na okolinu, ali i na društveni razvoj, pa su predviđene intervencije usklađene sa težnjom cjelokupne lokalne zajednice da na najbolji mogući način iskoristi ograničene prirodne resurse i da bude atraktivna ne samo za poslovanje, nego i atraktivna zajednica za život. Programi, projekti i mjere u sektoru društvenog razvoja su usmjereni na kontinuirano poboljšanje uslova života i rada u Općini, uključujući i ključne infrastrukturne projekte koji doprinose društvenom razvoju. Navedne intervencije usmjerene su na bogatiji sadržaj koji utiču na kvalitet života u lokalnoj zajednici te doprinosi atraktivnosti lokalne zajednice za život i investicije.

Sektorski plan okoline uzima u obzir okolnosti sa aspekta prirodnih i drugih nesreća, ali i neobnovljive prirodne resurse lokalne zajednice. U skladu s tim, resursi trebaju biti fokusirani na unapređenje postojećeg ambijenta, koji doguročno svoj razvoj treba ta temelji na obnovljivim resursima i znanju, gdje intervencije rezultiraju ne samo zaštitom okoline, nego i daljim unapređenjem uslova za život i poslovanje u Općini i stvaranje novih vrijednosti.

IV.2. Plan lokalnog ekonomskog razvoja

Plan ekonomskog razvoja Općine baziran je na analizi postojećeg stanja i SWOT analiza ekonomskog sektora Općine kao i relevantnih nalaza, podataka i stavova ORT-a. Fokusi ekonomskog razvoja Općine za naredni period su:

- unapređenje poslovnog ambijenta i infrastrukture u cilju poboljšanja uslova poslovanja lokalnih privrednih subjekata, te povećana atraktivnosti Općine kao lokacije za investiranje u cilju diversifikacije postojećih privrednih i industrijskih djelatnosti,
- korištenje povoljnog položaja, infrastrukture i korištenje postojećih prirodnih resursa u cilju održivog i kontinuiranog razvoja Općine,
- adekvatno korištenje zemljišta kao resursa za razvoj poljoprivrede i izgradnja kapaciteta prerađivačke industrije u proizvodnji hrane, te korištenje prirodnog i kulturnog nasleđa u cilju stvaranja prepoznatljive turističke ponude.

Tabela 1. SWOT analiza ekonomskog sektora Općine

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dobra komunikaciona povezanost i blizina ključne putne, željezničke, aerodromske i plovne infrastrukture (magistralni put M-4, magistralni put M-18, magistralni put M-1.8), Plovna Luka Brčko, Međunarodni aerodrom Tuzla, blizina autoputa u izgradnji Koridor 5C, blizina autoputa Beograd-Zagreb, blizina graničnih prijelaza prema Hrvatskoj i Srbiji, željeznička pruga Tuzla- Doboj, Tuzla-Brčko); ✓ Uslovi za razvoj poljoprivredne proizvodnje ✓ Vodni resursi- hidroakumulacija jezero Modrac ✓ Mineralna nalazišta i njihova eksploatacija (krečnjak, ugalj, kvarcni pijesak) ✓ Industrijska tradicija i proizvodnja (cement, soda, koks, obuća, namještaj) ✓ Brojnost dijaspore 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Konkurentnost okruženja za poduzetništvo ✧ Nedovoljno razvijena preduzetnička svijest i obučenost potencijalnih poduzetnika ✧ Velika parcelisanost zemljišta (usitnjeni posjedi) ✧ Nedovoljna uvezanost/organizovanost otkupa i prerade poljoprivrednih proizvoda ✧ Neadekvatni programi srednjih škola koji ne prate privredne i razvojne potrebe ✧ Nepostojanje sistemskog rješenja za dodatnu edukaciju, prekvalifikaciju radnika i programa samozapošljavanja, te mala sposobnost privrede da apsorbuje obrazovanu i stručnu radnu snagu (nedostatak kvalitetnih radnih mjesta kao i stručnih profila potrebnih u privredi) ✧ Rad na crno i nizak kvalitet radnih mjesta (velika ponuda radne snage, nesigurnost i mala plaća, nepoštivanja prava radnika) ✧ Nesuklađenost nastavnih programa sa potrebama tržišta ✧ Usporenost širanja komunalne infrastruktura sa potrebama razvoja privrede
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> 🕒 Značajne investicije u najavi: izgradnja auto-puta Koridor 5C i najava izradnje novog bloka u Termoelektrani Tuzla (zapošljavanja u procesu investicija) 🕒 Dostupnost sredstava od Investiciono – 	<ul style="list-style-type: none"> 🕒 Politička nestabilnost na području BiH i zapadnog Balkana, dodatno naglašena ekonomskom krizom 🕒 Nedovoljno stimulativan pravni i finansijski okvir u BiH odvraća strane ulagače

razvojne banke, fondovi EU, javno-privatno partnerstva ❶ Uspostavljanje čvršćih partnerskih odnosa lokalna zajednica - privatni sektor ❶ Privlačenje stranih investitora i kapitala, znanja i investicija iz dijaspore	(nesigurnost za investitore) ❶ Sporo usvajanje zakona koji omogućuju primjenu standarda EU ❶ Odlazak radno sposobnog stanovništva ❶ Nedovoljna iskorištenost stimulativnih mjera za razvoj poljoprivrede (Kanton-Federacija), prestankom podsticaja prestaje i proizvodnja (kada se ukinu podsticaji korisnici prestaju odmah i proizvoditi) i dr.
--	---

IV.2.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
1. Unaprijeđen obim proizvodnje u postojećem industrijskom i prerađivačkom sektoru	⇒ Modernizacija rudničkih kapaciteta do kraja 2022. godine ⇒ Najmanje 1 velika investicija u oblasti tekstila i kože do 2022. godine ⇒ Povećanje eksploatacije krečnjaka za 10% do kraja 2022. godine ⇒ 2 investicije na teritoriji Općine godišnje u postojeća i nova preduzeća ⇒ Najmanje 3 investicije prerađivačkom sektoru do kraja 2022. godine	⇒ Vrijednost i obim ukupne proizvodnje općine Lukavac ⇒ Iznos investiranih sredstava i efikasno korištenje prirodnih resursa ⇒ Količina eksploatisanog uglja ⇒ Količina drugih eksploatisanih mineralnih sirovina ⇒ Broj novih investicija u postojeća preduzeća ⇒ Broj investicija u nova preduzeća
2. Povećan broj preduzeća i obrta na teritoriji Općine	⇒ Povećati broj obrta po stopi od 3% na godišnjem nivou do kraja 2022. godine ⇒ Rast broja zaposlenih na 3,5% na godišnjem nivou ⇒ Rast broja MSP po stopi od 2,5% na	⇒ Broj registrovanih preduzeća (pravnih lica) ⇒ Broj registrovanih obrta (ukupno, godišnje prijava/odjava) ⇒ Broj poslovnih jedinica na teritoriji općine ⇒ Broj zaposlenih (broj

	<p>godišnjem nivou</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Rast netto plaće od 15% za narednih 5 godina ⇒ Najmanje 5 novih značajnih investicije dijaspore do 2020. godine ⇒ Najmanje 5% povećan broj zaposlenih osoba ženskog pola ⇒ Zaustavljen odlazak kvalifikovane radne snage do 2022. godine 	<p>zaposlenih osoba ženskog pola)</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Iznos prosječne netto plaće ⇒ Broj korisnika poslovnih zona
<p>3. Značajno povećan nivo poljoprivredne proizvodnje</p>	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Povećan broj samozaposlenih u oblasti poljoprivredne za 20% do kraja 2022. godine ⇒ Izgradnja i privođenje namjeni gradske tržnice do 2020. godine ⇒ Povećanje Općinskih podsticaja poljoprivredi po stopi od 10% na godišnjem nivou u odnosu na postojeći ⇒ Povećana obradive površine za 10% do kraja 2022. godine ⇒ Povećanje stočnog fonda u Općini za 10% do kraja 2022. godine 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj zaposlenih u sektoru poljoprivrede ⇒ Broj registrovanih prerađivačkih subjekata u poljoprivredi ⇒ Broj poljoprivrednih gazdinstava ⇒ Broj korisnika (zakupaca) gradske tržice ⇒ Iznos podsticaja u poljoprivredu (Općina) ⇒ Površina zemljišta koja se obrađuje (ha) ⇒ Brojno stanje stočnog fonda
<p>4. Značajno unaprijeđeno korištenje turističkih potencijala</p>	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Valorizacija turističkih potencijala do 2020. godine ⇒ Povećan broj ugostiteljskih objekata 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj smještajnih kapaciteta ⇒ Broj ugostiteljskih objekata ⇒ Broj prenočišta ⇒ Broj funkcionalnih

	za 10% do kraja 2022. godine ⇒ Povećan broj smještajnih kapaciteta na teritoriji Općine za 20% do kraja 2022. godine ⇒ Izgradnja najmanje jednog etno-selo do kraja 2022. godine	turističkih sadržaja
--	--	----------------------

IV.2.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Za razvoj općine Lukavac potrebno je sistemski razvijati i poticati industriju, rudarstvo i preduzetništvo, posebno primjenom najboljih raspoloživih tehnologija (*Best Available Technology-BAT*) u cjelini, kao i poljoprivrednu proizvodnju, te turističku ponudu Općine, svim raspoloživim lokalnim sredstvima i korištenjem mogućnosti koje pružaju donatori prisutni u regiji i EU programi. Imajući u vidu da razvijanje i poticanje industrije, rudarstva i preduzetništva, poljoprivrede i turizma, treba za cilj da ima povećanje konkurentnosti sektora sa najvećim potencijalom za rast, razvoj postojećih i kreiranje novih proizvodnih i prerađivačkih kapaciteta i povećanje konkurentnosti MSP, te unapređenje preduzetničkog ambijenta. Strateški cilj ekonomskog razvoja općine Lukavac u skladu je sa Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016-2020. godine, to jest sa strateškim ciljevima **SC1. Osigurati stabilnost i prosperitet razvoja privrede Tuzlanskog kantona. i SC2. Uspostaviti efikasne sisteme upravljanja razvojem ljudskih potencijala i tržišta rada, u cilju povećanja zapošljavanja.**

IV.2.3. Inicijative međuopćinske saradnje

Potencijali za saradnju poslovnih subjekata Općine sa subjektima iz susjednih lokalnih zajednica u oblasti ekonomskog razvoja postoje. Oni prije svega mogu biti fokusirani na privlačenje novih investicija u oblasti poljoprivrede i turističke ponude, korištenjem povoljnog položaja i izgradnjom kvalitetne zajedničke infrastrukture koja prevazilazi granice lokalnih zajednica, te već izraženog interesa preduzetnika za ulaganja na području Općine u pogledu izgradnje turističkih kompleksa ali i korištanje prirodnih resursa (npr. etno sela ili prirodna proizvodnja). Ova saradnja posebno se ogleda kroz saradnju sa gradom/općinama Tuzla i Gračanica. Aktivnosti će biti fokusirane i na uspostavljanje saradnje:

- Izgradnjom prerađivačkim kapacitetima prehrambene industrije u Općini ili susjednim općinama kako bi se plasirali poljoprivredni proizvodi proizvođača eventualnim zajedničkim nastupom, otkupom i budućim projektovanim kapacitetima prerađivačke industrije. Na ovaj način bi se ostvarili dodatni prihodi i povećao interes za bavljenje poljoprivredom čime bi i lokalni resursi bili adekvatno iskorišteni;
- Korištenjem prirodnih resursa i energetskih resursa kroz saradnju sa Gradom Tuzla i dr.

IV.2.4. Programi, projekti i mjere

Navesti programe koji objedinjuju srodne mjere/projekte u sektorskim planovima.

Za realizaciju plana ekonomskog razvoja općine/opštine/grada xxxxxx definisano je xx projekata i mjera grupisanih u x programa:

PROGRAM	MJERA/PROJEKAT
Program 1 xxxxx	Mjera/Projekat xxxxxx

Program 2 xxxx	Mjera/Projekat xxxxx

Program 3 xxxx	Mjera/Projekat xxxxx

Program 4 xxxx	Mjera/Projekat xxxxx

Ukupna očekivana ulaganja za realizaciju sektorskog plana ekonomskog razvoja su: Xxxxxxxxxx

S obzirom da će detaljni sektorski planovi biti uključeni u prilog Strategije kroz Integrirani pregled strategije, u ovom dijelu potrebno je pružiti "zbirni pregled" projekata/mjera po pripadajućim "programima".

Npr. ukoliko JLS ima veći broj programa, ova tabela se se može organizirati tako da se programi i projekti predstave horizontalno, odnosno da se prvo predstavi naziv programa te onda izlistaju pripadajući projekti i mjere u tom programu. Nakon toga bi se predstavio sljedeći program te projekti i mjere u sklopu tog programa, itd.

IV.3. Plan društvenog razvoja

Plan društvenog razvoja Općine baziran je na analizi postojećeg stanja i SWOT analiza društvenog sektora Općine kao i relevantnih nalaza, podataka i stavova ORT-a. Fokusi društvenog razvoja Općine za naredni period su:

- unapređenje postojeće infrastrukture i izgradnja nove društvene infrastrukture u cilju poboljšanja uslova društvenog života građane uz ravnopravnost svih grupa (žena, osjetljivih i ranjivih grupa) uz naglašen angažman civilnog sektora,
- stvaranje uslova za kvalitetnije obrazovanje i bogatiji kulturni i sportski život.

- stvaranje uslova za kvalitetnu zaštitu građana Općine u svakom pogledu, socijalno, zdravstveno i opću sigurnost imovine i lica.

Tabela 2. SWOT analiza društvenog sektora Općine

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Putna infrastruktura i položaj Općine - Prostorno-planska i urbanistička dokumentacija - Vodni resursi - Tradicionalna manifestacija (sajam turizma i ekologja) - Značajna razvijenost komunalne infrastrukture - Obrazovanost mlade populacije - Postojenja institucija u oblasti kulture - Brojnost i uključenost nevladinog sektora - Blizina univerzitetskog centra - Razvijena industrija koja značajno ulaže u razvoj društvenog sektora - Iskustvo radne snage za određena područja društvenih djelatnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Trajne posljedice ratnih dešavanja - Imovinsko-pravni odnosi koji se odražavaju na razvoj društvenih prilika - Depopulacija Općine - Visoka stopa nezaposlenosti - Nastavni programi srednjih škola koji nisu prilagođeni realnim potrebama društvene zajednice - Industrijski kompleksi kao zagađivači koji Općinu čine manje atraktivnom za život - Visoka stopa razvoda bračne zajednice - Nepostojanje sistema za cjeloživotno učenje i edukaciju
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - Organizacija regionalnih manifestacija - Liberalizacija viznog režima i posjete manifestacijama - Stvaranje funkcionalne veze između privrednog i društvenog razvoja - Osnivanje osnovne muzičke škole - Jačanje infrastrukture u društvenom sektoru 	<ul style="list-style-type: none"> - Globalni uticaj na tradicionalni lokalni društveni sektor - Političke prilike u BiH i zapadnom Balkanu - Odlazak mladih i radno sposobnog stanovništva - Složenost i neefikasnost institucija viših nivoa vlasti

IV.3.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
1. Unaprijeđen kvalitet obrazovanja, kulture, sporta, kvaliteta javnih usluga i uključenosti civilnog sektora	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Povećan obuhvat djece u predškolskom obrazovanju od 10% godišnje ⇒ Povećanje dodatnih iznosa sredstava infrastrukturu osnovnog i srednjeg 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Broj rekonstruiranih objekata ⇒ Stopa rasta uloženi sredstava u rekonstrukciju objekata obrazovanja (KM) ⇒ Broj predškolske djece koja pohađaju predškolsku

	<p>obrazovanja po stopi od 10% na godišnjem nivou</p> <p>⇒ Povećanje ulaganja u kulturu, sport i efikasnost javnih usluga za 20% do kraja 2022. godine</p> <p>⇒ Povećan broj stipendija Općine za 10% na godišnjem nivou</p> <p>⇒ Povećan iznos stipendija za romsku djecu po stopi od 10% na godišnjem nivou</p> <p>⇒ Kroz ulaganja u sport, povećati broj aktivnih članova sportskih klubova za 10% do kraja 2022. godine</p>	<p>ustanovu</p> <p>⇒ Broj izgrađenih i adaptiranih objekata kulture, sporta i javnih usluga</p> <p>⇒ Iznos uložениh sredstava u kulturu i sport</p> <p>⇒ Broj stipendiranih osoba</p> <p>⇒ Broj aktivnih članova sportskih organizacija i društva na teritoriji Općine</p> <p>⇒ Broj registrovanih organizacija civilnog društva</p> <p>⇒ Broj programa, projekata i kampanja koje realizuju organizacije civilnog društva</p> <p>⇒ Broj kulturnih i sajamskih manifestacija u Općini</p>
<p>2. Unaprijeđen kvalitet socijalne, zdravstvene i druge zaštite građana Općine, uključujući i ravnopravnost svih socijalnih ili ranjivih grupa</p>	<p>⇒ Ulaganje u novu medicinsku opremu za dijagnostiku u DZ Lukavac</p> <p>⇒ Nabavka 3 sanitetska vozila do 2022. godine</p> <p>⇒ Obezbeđeni ljudski resursi u Centru za socijalni rad-stručni kadar 1 (radnik/godišnje)</p> <p>⇒ Rast sredstava za finansiranje na udio od 15% sredstava godišnjeg Budžeta godišnje</p> <p>⇒ Obezbeđen prostor za Crveni križ do</p>	<p>⇒ Broj novih dijagnostičkih aparata</p> <p>⇒ Broj sanitetskih vozila</p> <p>⇒ Broj zaposlenog visokvalifikovanog osoblja u Centru</p> <p>⇒ Iznos uložениh sredstava u CK</p> <p>⇒ Broj realizovanih programa edukacije i prekvalifikacije</p> <p>⇒ Broj stambenih jedinica i broj objekata stambenog stanovanja</p> <p>⇒ Broj zaposlenih osoba ženskog pola</p> <p>⇒ Broj zaposlenih osoba ranjivih grupa</p>

	<p>2022. godine</p> <p>⇒ Definisan programi za podršku i edukaciju i prekvalifikaciju za žrtve rata i mina</p> <p>⇒ Izgrađeno objekta socijalnog stanovanja do 2022. godine</p>	<p>(povratnika, romske populacije)</p>
<p>3. Značajno unaprijeđene komunalne usluge i javna infrastruktura</p>	<p>⇒ Rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione mreže</p> <p>⇒ Smanjeni gubici vode u mreži za 50% u odnos na postojeće stanje do kraja 2022. godine</p> <p>⇒ Izgrađeni i funkcionalni kolektori za fekalne i oborinske vode do 2020. godine</p> <p>⇒ Asfaltirani lokalni putevi u dužini 10 km/godišnje</p> <p>⇒ Proširenje toplifikacione mreže na kompletno urbano područje Lukavaca do 2022. godine</p> <p>⇒ Sanirana deponije Potočari do 2022. godine.</p> <p>⇒ Riješeno pitanje odlaganja otpada u međuopćinsku deponiju za općinu Lukavac, Banovići, Kladanj i Živinice</p> <p>⇒ Zaustaviti opadanje</p>	<p>⇒ Dužina rekonstruisane vodovodnemreže</p> <p>⇒ Dužina rekonstruisane kanalizacione mreže</p> <p>⇒ Iznos gubitaka vode (%)</p> <p>⇒ Broj izgrađenih i funkcionalnih kolektora</p> <p>⇒ Dužina asfaltiranih lokalnih puteva</p> <p>⇒ Broj korisnika toplifikacione mreže</p> <p>⇒ Broj korisnika organizovanog prikupljanja otpada</p>

	broj korisnika vodovodne mreže na u narednih 5 godina ⇒ Povećan broj korisnika na kanalizacione na 8000 korisnika ⇒ Organizovanism sakupljanjem otpada obuhvaćeno 85% postojeće stanovništva u narednih 5 godina	
--	--	--

IV.3.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Cjelokupan društveni napredak općine Lukavac, može se postići kroz unapređenje i jačanje segmenta sigurnosti i zaštite, jačanje i podršku obrazovanju, sportu i kulturi i unapređenje tržišta radne snage, unapređenje kvaliteta življenja stanovnika, kvaliteta usluga javne uprave Općine, kroz dimenziju zdravlja i povećanje kvaliteta i efikasnosti usluga i pružanje podrške reformskim aktivnostima u oblasti socijalne zaštite. Elementi društvenog razvoja Strategije općine Lukavac su u skladu sa Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016-2020. godine, sa strateškim ciljem **SC3. Poboljšati kvalitetu života, sigurnost i socijalnu uključenost građana i učiniti politiku socijalne zaštite pravičnom i djelotvornom.**

IV.3.3. Inicijative međuopćinske saradnje

Mogućnosti međuopćinske saradnje ogledaju se na uspostavljanju i jačanju saradnje civilnog sektora sa sličnim organizacijama iz okruženja, prvenstveno u oblastima kulture, ili u oblasti zaštite prirode i okoline. Pored toga, moguće je jačati saradnju sportista, sportskih klubova i mladih, te unaprijediti društvenu saradnju putem održavanja zajedničkih kulturnih i sportskih manifestacija. Međuopćinska saradnja posebno se može ogledati u pogledu:

- Organizacije zajedničkih kulturnih manifestacija,
- Organizacije poslovno-kulturnih manifestacija poput Sajma turizma i ekologije i dr.

IV.3.4. Programi, projekti i mjere

Naznačiti programe koji objedinjuju srodne mjere/projekte u sektorskim planovima.

Za realizaciju plana društvenog razvoja općine xxxxxx definisano je xx projekata i mjera grupisanih u x programa:

PROGRAM	MJERA/PROJEKAT
---------	----------------

Program 1 xxxxx	Mjera/Projekat xxxxxx

Program 2 xxxx	Mjera/Projekat xxxxx

Program 3 xxxx	Mjera/Projekat xxxxx

Program 4 xxxx	Mjera/Projekat xxxxx

Ukupna očekivana ulaganja za realizaciju sektorskog plana društvenog razvoja su: **xxxxxxxx**

IV.4. Plan zaštite okoline

Plan unapređenja zaštite okoline Općine baziran je na analizi postojećeg stanja i SWOT analize okolinskog sektora Općine kao i relevantnih nalaza, podataka i stavova ORT-a. Fokusi unapređenja zaštite okoline Općine za naredni period su: Fokusi sektora zaštite okoline za naredni period su:

- smanjenje zagađenja, posebno aero zagađenja,
- rješavanjem problema odlaganja komunalnog i industrijskog otpada,
- unapređenje komunalne infrastrukture,
- zaštite od prirodnih i drugih nesreća, posebno poplava, sanacija klizišta i smanjenje degradacije i unapređenje kvaliteta zemljišta,
- unapređenje energetske efikasnosti.

Tabela 3. SWOT analiza okolinskog sektora Općine

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Prirodni potencijali (šuma, rijeke, jezera) - Tradicionalna manifestacija sajma turizma i ekologije - Razvijen nevladinsektor u zaštiti okoline - Značajno zgrađena komunalna infrastruktura - Najveća vještačka vodana akumulacijau BiH - Obrazova mlad kadar 	<ul style="list-style-type: none"> - Zastarjelost industrijske tehnologije - Visok nivo aero zagađanja - Visok novo zgađanje tla i voda - Neadekvatno upravljanje otpadom - Nedovoljna energetska efikasnost - Zagađenje koje dolazi van teritorije Općine (TE Tuzla i drugi)
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE

<ul style="list-style-type: none"> - Privatno-javno partnerstvo - Investicije u prečišćavanje otpadnih tokova iz industrije - Selektivno prikupljanje i ponovno korištenje otpada (reciklaža) - Jačanje tehničkih i drugih kapaciteta JKP - Partnerstvo sa privrednim sektorom u cilju održivog razvoja i zaštite okoline - Korištenje svih kapaciteta Jezera Modrac - Investiranje u zaštitu od prirodnih i drugih nesreća 	<ul style="list-style-type: none"> - Neriješeno pitanje industrijskih deponija i pojava novih - Nekontrolisana izgradnja industrijskih postrojenja bez mjera zaštite okoline - Netretiranje otpada u cilju smanjenja kontaminacije okoline - Nekontrolisano odlaganje komunalnog otpada - Nemogućnost uticaja lokalnih institucija i lokalne zajednice na velike industrijske zagađivače - Nepostojanje mjera za smanjenje aerozagađenja - Nepostojanje sistema za prikupljanje i tretman komunalnih otpadnih voda
--	---

Fokus:

IV.4.1. Pregled sektorskih ciljeva sa očekivanim ishodima i indikatorima

Sektorski cilj	Očekivani ishod	Indikator
1. Smanjeno aerozagađenje te unaprijeđeno stanje i kvaliteta tla, vodotoka i ekosistema Općine do kraja 2022. godine	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Smanjenje emisije CO₂ i drugih polutanata za 5% na godišnjem nivou ⇒ Izgrađen prečistač za komunalne otpadne vode prečišćavanja otpadnih voda do kraja 2022. godine za 16500 EBS ⇒ Proveden sistemski monitoring stanja zemljišta do 2022. godine ⇒ Sagledano stanje početnog (nultog) zagađenja do kraja 2019. godine 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Količna i koncentracija glavnih polutanata u vodi, vazduhu i tlu ⇒ Broj dana u godini sa prekoračenjem graničnih vrijednosti polutanata u zraku ⇒ Broj i kapacitet izgrađenih kolektora ⇒ Površina rekultivisanog zemljišta ⇒ Ekvivalentni broj stanovnika najvećih zagađivača u Općini (EBS) ⇒ Studija aerozagađenja
2. Značajno smanjen rizik od prirodnih i drugih nesreća do kraja 2022. godine	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Regulacija korita rijeke Turije od 2021. godine 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Dužina regulisanih korita vodotoka ⇒ Iznos uložениh sredstava za

	<p>⇒ Regulacija korita rijeke Spreče do kraja 2022. godine</p> <p>⇒ Izrada elaborata i sanirano 6 klizišta do kraja 2022. godine</p> <p>⇒ Uspostavljen funkcionalan sistem uzbunjivanja do kraja 2022. godine</p> <p>⇒ Izvršena obuka i prijeme novog kadra u TVJ do kraja 2022. godine</p> <p>⇒ Nabavka nove opreme za TVJ i jedinice nove namjene i jedinice opće i specijalizovane jedinice do kraja 2022. godine</p> <p>⇒ Izrađena neophodna dokumentacija u cilju zaštite od prirodnih i drugih nesreća do kraja 2020. godine</p> <p>⇒ Intenzivirano dekontaminiranje zemljišta od MES i NUS po stopi od 10% godišnje (smanjenje kontaminiranog zemljišta po stopi od 10% godišnje)</p>	<p>opremanje CZ i vatrogasne jedinice</p> <p>⇒ Broj saniranih klizišta</p> <p>⇒ Broj provednih obuka jedinica opšte i specijalizovane namjene</p> <p>⇒ Iznos uloženi sredstava u nabavku opreme u oblasti zaštite i spasavanja (KM)</p> <p>⇒ Površina dekontaminiranog zemljišta od MES i NUS</p>
<p>3. Unaprijeđena energetska efikasnost na teritoriji općine do kraja 2022. godine</p>	<p>⇒ Izrađen plan energetske efikasnosti do kraja 2019. godine</p> <p>⇒ Smanjenje utrošene količine električne</p>	<p>⇒ Broj provedenih mjera energetske efikasnosti godišnje</p> <p>⇒ Iznos uloženi sredstava u mjere energetske efikasnost</p> <p>⇒ Količina el. energije u kWh na</p>

	<p>energije za javnu rasvjetu 50% do kraja 2022. godine</p> <p>⇒ Utopljene (fasada i drugi dijelovi) nejamane 3 javne ustanove do kraja 2022. godine</p> <p>⇒ Provedene najmanje 1 informativna akcija godišnje u cilju promocije energetske potrošača</p>	<p>godišnjem nivu</p> <p>⇒ Broj utopljenih objekata</p> <p>⇒ Površina rekultivisanog zemljišta (ha)</p> <p>⇒ Broj informativnih aktivnosti o pitanjima energetske efikasnosti.</p>
--	--	--

IV.4.2. Usklađenost sa strateškim dokumentima viših nivoa

Stanje kvalitete zraka, tla, vode uzrokovano je primarno uticajem industrije i zajedničke komunalne potrošnje. Iz ovog razloga povećanje discipline i primjene najbolje raspoloživih tehnika u industriji, unapređenja energetske efikasnosti i optimizacija korištenja javne infrastrukture doprinijela bi smanjenju emisija u okolinu. Korištenje najboljih raspoloživih tehnika, što zahtijeva ponekad izmjene tehnologija i značajna investiciona ulaganja, te pojačana kontrola zagađenja i zagađivača, unaprijedila bi kvalitet života stanovnika Općine, te dovela i do unapređenja stanja okoliša i doprinijela održivom razvoju Općine Lukavac. Elementi Strategije iz oblasti zaštite okoline općine Lukavac su u skladu sa Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016-2020. godina, to jest sa strateškim ciljem **SC4. Modernizovati i učiniti ekonomski održivom javnu infrastrukturu, prvenstveno saobraćajnu, vodnu i energetska** i **SC5. Uspostaviti funkcionalan sistem zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima**.

IV.4.3. Inicijative međuopćinske saradnje

Međuopćinska saradnja de biti fokusirana na zbrinjavanje čvrstog otpada korištenjem međuopćinske deponije ili drugog modela odlaganja koji ne ugrožava lokalnu ili susjedne zajednice, zaštitom vodotoka i prirodnih resursa (općina Banovići), zaštitu od poplava zajedničkim i koordiniranim aktivnostima kada je potrebno i moguće (općina Lukavac i Gračanica, opština Petrovo), kao i mogućnost proširenja toplifikacione mreže sa Gradom Tuzla. Inicijative međuopćinske saradnje prije svega su:

- izgradnja međuopćinske deponije sa općinama Banovići, Živinice i Kladanj
- smanjenje zagađenja rijeke Turije sa općinom Banovići,
- smanjenje aerozagađenje i unapređenje energetske efikasnosti sa Gradom Tuzla (toplifikaciona infrastruktura) i dr.

IV.4.4. Programi, projekti i mjere

Navesti programe koji objedinjuju srodne mjere/projekte u sektorskim planovima.

Za realizaciju plana zaštite životne sredine općine xxxxxx definisano je xx projekata i mjera grupisanih u x programa:

PROGRAM	MJERA/PROJEKAT
Program 1 xxxxx	Mjera/Projekat xxxxxx

Program 2 xxxxx	Mjera/Projekat xxxxx

Program 3 xxxxx	Mjera/Projekat xxxxx

Program 4 xxxxx	Mjera/Projekat xxxxx

Ukupna očekivana ulaganja za realizaciju sektorskog plana životne sredine su: **Xxxxxxxx**

S obzirom da će detaljni sektorski planovi biti uključeni u aneks Strategije kroz Integrirani pregled strategije, u ovom dijelu pružiti "zbirni pregled" mjera/projekata po pripadajućim "programima" (npr. putem podloge u prilogu ili na drugi "praktičan" način). Npr. ukoliko JLS ima veći broj programa, ova tabela se se može organizirati na način da se programi i projekti predstavljaju horizontalno, odnosno, da se prvo predstavi naziv programa te onda izlistaju pripadajući projekti i mjere u tom programu. Nakon toga bi se predstavio sljedeći program te projekti i mjere u sklopu tog programa, itd.